

– Det är tack vare forskningen jag mår bra

– Utvecklingen av nya psoriasismediciner har **förändrat livet för många** patienter. Jag är en av dem, säger Sara Källberg. Utan biologiska läkemedel hade jag definitivt inte kunnat leva aktivt med jobb, träning och resor.

Text CARINA ROXBERG Foto ANNE STIERNQUIST

Sara Källberg är 42, bor i Nyköping med maken Christer, och arbetar som HR-partner på Sveriges Radio i Norrköping. Hon har levt med psoriasis sedan hon var tio år. I 25-årsåldern fick hon även svår psoriasisartrit, som behandlades med cellgifter.

I långa perioder har hon kunnat hålla sjukdomen i schack. I andra perioder har hon varit väldigt sjuk, så sjuk att hon legat inlagd på sjukhus.

– Som tur är har det bara varit ett fåtal gånger och jag har fått medicinsk hjälp. Men det har skakat om mig.

Sedan ett antal år är Sara engagerad i Psoriasisförbundets arbete. Hon är vice ordförande för lokalavdelningen i Nyköping, är psoriasisambassadör och har föreläst många gånger både i Sverige och utomlands. Att ta kommandot över sin psoriasis och hitta sätt att inte låta sjukdomen styra livet är viktigt, betonar hon.

– Att jag delar med mig av mina erfarenheter av sjukdomen och är öppen är betydelsefullt för mig, även om det kan vara svårt. Min upplevelse är att öppenhet ofta ger för-

ståelse och empati. Men det är inte alltid man orkar klara allt på egen hand. Därför är det viktigt att mötas, prata och dela erfarenheter. För att inte förlora hoppet, helt enkelt.

Hoppfullt kring ny forskning

Sara ser mycket positivt på att det nu forskas intensivt inom allt fler områden som berör psoriasis. Att psoriasisforskningen fortsätter och att mycket är på gång känns verkligen hoppfullt inför framtiden.

Med hjälp av ny kunskap försöker man hitta mer specifika läkemedel mot psoriasis.

Ju fler behandlingsalternativ, desto större möjlighet finns det att något fungerar bra för varje patient.

– Att fler och fler läkemedel introduceras på marknaden, bland annat biosimilarer, är jätteintressant. Det är väldigt angeläget att fler behandlingar utvecklas, att medicinerna blir bättre och att de är skonsamma mot kroppen. Likaså att forskningen bedrivs på bred front. Psoriasis är en komplex och allvarlig systemsjukdom, som inte bara påverkar huden. För många innebär den ett stort ➔

» Att jag delar med mig av mina erfarenheter av sjukdomen och är öppen är betydelsefullt för mig. «

Sara har äntligen hittat
"sin" behandling.

»Jag var orolig för biverkningar, men till sist brydde jag mig inte om det längre. Jag var så sjuk att jag kände mig tvungen att testa.«

lidande – både psykiskt och fysiskt. Förutom att vara en allvarlig systemsjukdom, så påverkar den även självkänslan och livskvaliteten. Därför är forskningen så viktig på flera plan.

Svårt sjuk av levande vaccin

Det var efter ett allvarligt anfall av psoriasis över hela kroppen som Sara för några år sedan fick möjlighet att pröva biologiska läkemedel.

– Jag blev akut sjuk efter att jag vaccinerat mig mot svininfluensan hösten 2009. Två veckor efter det exploderade min psoriasis. Så sjuk hade jag aldrig tidigare varit. Troligen berodde den akuta situationen på vaccinet, vilket jag då inte förstod. I stort sett var hela jag täckt av utslag. Det bultade under huden, som kliade och sprack. Jag fick också svår ledvärk.

Till slut blev Sara inlagd på sjukhuset i Eskilstuna. Där fick hon stanna i tre veckor medan man satte in en rad behandlingar som inflammationshämmande bad, insmörjning med kortison samt biologisk behandling.

– Men efter fyra månader var jag tyvärr tvungen att avbryta eftersom den inte gav någon effekt. Jag var helt slut både psykiskt och fysiskt och började träna lite försiktigt, la om kosten, gick ned i vikt och återhämtade mig. Huden blev bättre, jag piggare och även om utslagen var kvar så mådde jag helt ok.

Ny behandling förändrade livet

Några år senare gjorde Sara en resa till Dar es-Salaam i Tanzania. Hon var med i *Under the spotlight*, ett globalt dokumentärfilms-

projekt där man får följa människor som lever med psoriasis för att se hur sjukdomen påverkar deras liv.

– Jag hade återigen tagit ett levande vaccin, denna gång mot gula febern. Det utlöste en ny psoriasisattack med utslag över hela kroppen och i ansiktet. Det var som om jag var brännskadad. Jag var jättetrött och hade fruktansvärt ont och det var då jag blev uppmanad att i fortsättningen absolut inte ta levande vaccin mot till exempel mässling, pås-sjuka, röda hund och gula febern.

Blev framgång direkt

I dialog med sin läkare kom Sara fram till att hon borde testa ett annat biologiskt läkemedel.

– Jag var orolig för biverkningar, men till sist brydde jag mig inte om det längre. Jag var så sjuk att jag kände mig tvungen att testa. Innan jag började fick jag ta prover på mina värden och annat, sen fick jag sätta igång.

Det blev framgång direkt. Efter bara några timmar hade kliandet, bultandet och svidandet lagt sig. Sedan dess har medicinen fungerat förträffligt, berättar Sara.

– Jag kan säga att det biologiska läkemedlet har förändrat mitt liv. Det är enkelt att använda. Jag tar en spruta, det tar cirka tio sekunder, varannan vecka. Inga omständliga behandlingar längre som hindrar min framfart i livet. En negativ sida av biologiska läkemedel är naturligtvis att behandlingarna är dyra, men å andra sidan – vad kostar det inte att människor är långvarigt sjuka och inte kan jobba, resonerar Sara. ■